

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **a) M. T., b) nezl. A. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 4. 2. 2008, č. j. 56 Az 165/2007 – 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále též „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označené usnesení Krajského soudu v Brně, kterým byl zamítnut jeho návrh, aby mu byl ustanoven zástupce pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2007, č. j. OAM-465/LE-05-ZA07-2006, jímž nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana pro nesplnění podmínek § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Polici České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Krajský soud v Brně v napadeném usnesení poukázal na ustanovení § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), podle něhož může předseda senátu ustanovit žalobci na jeho návrh zástupce (jímž může být i advokát) pouze tehdy, pokud splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a dále, je-li to třeba k ochraně jeho práv. Krajský soud v Brně dospěl k závěru, že druhá z podmínek v případě žalobce splněna není. Zdůraznil, že žalobce v souladu s poučením správního orgánu využil svého oprávnění domáhat se přezkoumání rozhodnutí žalovaného soudem, přičemž jeho žaloba má všechny zákonem stanovené náležitosti, má tedy požadovanou obsahovou i formální úroveň. Neznalost právních předpisů České republiky a skutečnost, že žalobce je cizinec není za těchto okolností sama o sobě důvodem pro ustanovení zástupce. Ani skutečnost, že žalobce požaduje, aby soud k projednání věci nařídil jednání, není dle názoru krajského soudu důvodem pro ustanovení zástupce z řad advokátů. Soud respektuje právo žalobce na ustanovení tlumočníka z jeho mateřského jazyka a tlumočnick bude při projednávání věci přítomen, žalobce tedy nebude znevýhodněn z důvodu neznalosti českého jazyka. Rovněž neznalost právních předpisů nezpůsobuje znevýhodnění žalobce, neboť v souladu s § 36 odst. 1 s. ř. s. je soud povinen poskytnout účastníkům poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu. Na podporu své argumentace krajský soud odkázal na obdobné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2004, č. j. 4 As 21/2004 - 64.

V podané kasační stížnosti stěžovatel s tímto usnesením krajského soudu nesouhlasí, a napadá je s odkazem na důvody podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Poukazuje na to, že je státní příslušník Kazachstánu a neovládá český jazyk, stejně jako se neorientuje v českém právním řádu. V daném případě se jedná o řízení ve věci azylu, jakož výsledek má pro budoucí život stěžovatele zásadní význam. Žádost stěžovatele o udělení azylu nebyla posouzena jako zjevně nedůvodná, jak správnímu orgánu umožňuje zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, nýbrž byla posuzována meritorně. S projednáním věci samé je spojena řada úkonů žalobce, které zjevně není schopen činit toliko za účasti tlumočníka. Postup soudu tak zcela eliminuje smysluplný výkon oprávnění účastníka stanoveného zákonem. Stěžovatel současně namítá nepřipadnost odkazu krajského soudu na podporu své argumentace na shora označený rozsudek Nejvyššího správního soudu, a to s poukazem na skutečnost, že nešlo o rozhodnutí v azylové věci. Z uvedených důvodů stěžovatel považuje právní závěr soudu a odůvodnění napadeného rozhodnutí za nesprávný. Současně stěžovatel zdůrazňuje přijatelnost podané kasační stížnosti, ve spojení s § 104a s. ř. s. Závěrem požaduje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Krajského soudu v Brně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Praze a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Kasační stížnost stěžovatel podal, aniž by byl v řízení o ní zastoupen advokátem.

Nejvyšší správní soud především podotýká, že podle jeho konstantní judikatury *v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobců není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne

28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 486/2005).

Podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., může předseda senátu navrhovateli (žalobci), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citace uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, jak ostatně uvedl v odůvodnění svého usnesení již soud I. stupně, že účastníku lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. V projednávané věci krajský soud před vydáním napadeného usnesení shledal, že v projednávané věci není splněna podmínka druhá, tj. potřeba ochrany práv žadatele o ustanovení zástupce.

Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením věci Krajským soudem v Brně ztotožňuje. V řízení, kde není zastoupení advokátem povinné (kam patří i řízení před krajským soudem ve věci azylové), bude advokát ustanoven soudem účastníku k ochraně jeho zájmů tehdy, jde-li o věc po stránce skutkové nebo právní složitou a jestliže potřeba ochrany práv a zájmů účastníka v soudním řízení vyjde najevo, např. z jeho nekvalifikovaných podání, jímž se obrací na soud apod. Vzhledem k tomu, že nejvyšší nároky po stránce odborné klade na účastníka řízení formulování samotného návrhu (žaloby), kterou je navíc nutno podat v poměrně krátkém časovém úseku, je právě obsahová a formální úroveň sepsané žaloby kritériem pro závěr soudu o potřebě ochrany zájmů účastníka. V projednávané věci lze souhlasit s Krajským soudem v Brně, že stěžovatelem podaná žaloba proti rozhodnutí odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR veškeré náležitosti žaloby podle § 71 odst. 1 s. ř. s. obsahovala, neboť kromě náležitostí obecných, tj. především označení účastníků řízení (včetně všech potřebných údajů o osobě stěžovatele), obsahovala též označení napadeného rozhodnutí, označení výroku rozhodnutí, které svou žalobou napadá, včetně žalobních bodů, z nichž je patrné, z jakých důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Žalobce označil též důkazy, jichž se v řízení dovolává. Žaloba obsahovala též perfektní návrh rozsudečného výroku. Za takové situace neměl Krajský soud v Brně důvod k pochybnostem o způsobilosti stěžovatele hájit si před soudem své zájmy sám. Nejvyšší správní soud shledal, že stěžovatel jako žalobce svými vlastními úkony učinil vše, co mohl podle právních předpisů k ochraně svých práv učinit, když se dostatečně kvalifikovaným způsobem obrátil na soud v řízení, kde není právní zastoupení účastníka povinné.

Nad rámec potřebného odůvodnění Nejvyšší správní soud poznamenává, že ostatně obdobně kvalifikovaná byla i kasační stížnost, o níž je nyní rozhodováno.

Nejvyšší správní soud nepřehlédl v této souvislosti ani rozhodnutí téhož soudu ze dne 30. 9. 2003, sp. zn. 1 Azs 5/2003, uveřejněné ve Sbírce rozhodnutí NSS pod č. 108/2004, podle něhož při úvaze o ustanovení zástupce přihlédne soud v případě cizince též k jeho znalosti českého jazyka a orientaci v právním řádu. Ve věci tam posuzované dospěl soud na základě stěžovatelkou vlastnoručně sepsaného nejasného podání (pravděpodobně v ruském jazyce) k závěru, že za takové situace nelze bezpečně seznat, jaké důvody vlastně stěžovatelka uplatňuje a zda tudíž ochrana jejich práv ustanovení zástupce vyžaduje či nikoliv. K tomu dodal, že hmotně-právní charakter projednávané věci

– zde zřejmě žalobou tvrzený azylový důvod, nemusí být jediným a zcela určujícím faktorem, z něhož lze usoudit na to, zda je zástupce třeba k ochraně práv; přinejmenším stejný význam lze klást na osobní a faktické poměry účastníka řízení, úroveň povědomí o jeho právech v soudním procesu a vůbec o právních poměrech v České republice. Při jinak stejném skutkovém příběhu tak lze i dospět k tomu, že u jedné osoby bude k ochraně práv v řízení před soudem zástupce zapotřebí a u jiné osoby to nutné nebude. Stěžovatelka v tamním soudním řízení byla zjevně nedostatečně orientována v českém jazyku a zejména neměla povědomost o možném postupu v řízení ve věci azylové, což nelze říci o stěžovateli v nyní projednávané věci, který si dokázal zajistit perfektně sepsanou žalobu i kasační stížnost. Při jednání u soudu pak bude zastoupen tlumočníkem.

Pokud jde o námitku nepřipadnosti odkazu krajského soudu na podporu své argumentace na rozsudek Nejvyššího správního soudu v obdobné věci, rozporující, že tam se nejednalo o rozhodnutí ve věci azylové, k té Nejvyšší správní soud toliko poznamenává, že, jak vyplývá ze souvislostí odůvodnění napadeného rozhodnutí, tento odkaz krajský soud použil toliko na podporu své argumentace stran obsahové a formální úrovně žaloby, a toto společně s dalšími významnými souvisejícími aspekty věci (zejména neznalost českého jazyka a problém orientace v českém právním řádu) posoudil v širších souvislostech.

Kasační stížnost stěžovatele neshledal Nejvyšší správní soud za této situace důvodnou, a proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, žalovaný, který v řízení úspěch měl, žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil. Rozhodl proto tak, že se žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. června 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu